

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

I. Titlul proiectului de act normativ

Hotarare privind alocarea fondurilor pentru depozitarea definitiva în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit provenit de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”-IFIN-HH

II. Motivul emiterii actului normativ

Aprobarea alocării fondurilor pentru depozitarea definitivă în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit provenit de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” - IFIN-HH.

1. Descrierea situației actuale

Prin Hotărârea Guvernului nr. 418/2002 pentru oprirea definitivă în vederea dezafectării a reactorului nuclear de cercetare și producție de radioizotopi -VVR-S din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară "Horia Hulubei"-IFIN-HH, București-Măgurele, publicată în Monitorul Oficial nr. 311/10.05.2002, Guvernul a decis oprirea definitivă în vederea dezafectării a reactorului nuclear de cercetare și producție de radioizotopi VVR-S din cadrul IFIN-HH.

O condiție necesară pentru dezafectarea reactorului VVR-S o constituie evacuarea întregului stoc de combustibil nuclear de pe amplasamentul IFIN-HH. Un prim pas s-a făcut prin repatrierea combustibilului nuclear proaspăt, în septembrie 2003, în baza Hotărârii Guvernului nr. 1077/2003 pentru aprobarea returnării în Federația Rusă a combustibilului nuclear conținând uraniu puternic îmbogățit, neiradiat și neutilizat, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 666/19.09.2003.

Următoarea etapă constă în evacuarea întregii cantități de combustibil nuclear uzat înalt și slab îmbogățit rezultat în urma celor 40 de ani de funcționare a reactorului nuclear de cercetare VVR-S de pe amplasamentul de la IFIN-HH, care este stocat, în prezent, la Depozitul de Combustibil Nuclear Uzată și la bazinul de calmare al reactorului VVR-S de la IFIN-HH.

Bazat pe succesul programului de returnare a combustibilului nuclear uzat în Statele Unite ale Americii (SUA) de la reactorii de cercetare de origine americană aflați pe teritoriile din afara SUA, în vederea gestionării și depozitării finale a acestuia, începând din decembrie 1999 și până în prezent, reprezentanți din Statele Unite, Federația Rusă și Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) au lucrat la un program pentru a returna în țara de origine combustibilul de uraniu înalt îmbogățit rusesc stocat în prezent la reactoare de cercetare din afara Federației Ruse.

Scopul principal al programului de Returnare a Combustibilului Rusesc din Reactoarele de Cercetare („Russian Research Reactor Fuel Return” – programul RRRFR) este de a contribui la accelerarea eforturilor statelor în realizarea obiectivelor de neproliferare nucleară, prin eliminarea combustibilului nuclear înalt îmbogățit.

În 2004, SUA și Federația Rusă au semnat un acord guvernamental privind cooperarea pentru transferul combustibilului nuclear provenit de la reactoarele de cercetare, în Federația Rusă. Până în prezent, în baza programului RRRFR au avut loc activități de repatriere în Federația Rusă din mai mult de 10 state. Acest program beneficiază și de sprijinul Agenției Internaționale pentru Energia Atomică de la Viena.

În baza acestui Acord, SUA asigură finanțarea proiectului de returnare, iar Federația Rusă asigură procesarea, pe teritoriul său, a combustibilului nuclear provenit de la reactoarele de cercetare din statele implicate.

România și SUA au semnat, în 1998, un acord de cooperare în domeniul contracarării proliferării armelor de distrugere în masă și promovarea relațiilor militare și de apărare. În baza acestuia, în 2004, la New York, a fost încheiat, între Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN), Agenția Nucleară (AN) din România și Departamentul pentru Energie al SUA-(DOE), un Acord privind cooperarea în domeniul combaterii proliferării armelor și tehnologiilor nucleare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 97/2005, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 178/01.03.2005.

În conformitate cu dispozițiile acestui Acord, DOE poate oferi asistență gratuită CNCAN sau agenților de implementare desemnați de acestea pentru a asista Guvernul României în returnarea în Federația Rusă a combustibilului nuclear

rusesc, furnizat de Federația Rusă și stocat în România, cu mențiunea că se va pregăti tot combustibilul nuclear proaspăt și uzat înalt îmbogățit care conține izotopi de Uraniu-238 îmbogățit cu concentrații mai mari de 20% de Uraniu-235, pentru repatriere în Federația Rusă, înaintea oricărei repatrieri de combustibil nuclear conținând uraniu îmbogățit cu mai puțin de 20% izotopi U-235.

La inițiativa DOE, și datorită experienței CNCAN în repatrierea combustibilului nuclear proaspăt din septembrie 2003, CNCAN și DOE au semnat tot atunci Contractul privind repatrierea în Federația Rusă a combustibilului nuclear uzat de origine rusă de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din România, prin care CNCAN și DOE sunt desemnați agenți de implementare pentru returnarea combustibilului nuclear înalt îmbogățit de la reactorul de cercetare VVR-S din România în Federația Rusă. DOE se angajează în cadrul acestui contract să acopere costurile implicate de repatrierea combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit în Federația Rusă. În baza acestui Contract, CNCAN a purtat negocieri cu partea Rusă referitoare la termenii Contractului de Export (FTC), precum și condițiile transportului de la Reactorul Nuclear VVR-S la Mayak.

Mentionam ca nu s-a început încă planificarea evacuării combustibilului nuclear uzat slab îmbogățit, de asemenea stocat, în prezent, la Depozitul de Combustibil Nuclear Uzat de lângă reactorul VVR-S de la IFIN-HH. Acesta va rămâne pe amplasament după repatrierea combustibilului nuclear uzat îmbogățit, iar situația lui, a activităților ulterioare rezultante și a bugetului necesar nu fac obiectul prezentului proiect de act normativ.

Prin HG nr. 664/2009 a fost aprobat Acordul dintre Guvernul României și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea pentru transferul combustibilului nuclear iradiat de la un reactor de cercetare în Federația Rusă, semnat la București la 19 februarie 2009.

În ședința Guvernului din data de 24 iunie 2009 a fost aprobat un *memorandum* cu tema ***imputernicirea CNCAN de a semna contractul de export și protocoalele de transfer al responsabilităților din cadrul programului RRRFR pentru România***, sub condiția primirii din partea Guvernului Federației Ruse a notificării de intrare în vigoare a Acordului. În data de 26 iunie 2009, Ministerul Afacerilor Externe a înștiințat Secretariatul General al Guvernului că a primit notificarea Federației Ruse pentru intrarea în vigoare a Acordului.

În data de 29 iunie 2009, combustibilul nuclear înalt îmbogățit a fost transferat în Federația Rusă.

2. Schimbări preconizate

Prin Contractul cu CNCAN privind repatrierea în Federația Rusă a combustibilului nuclear uzat de origine rusă de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din România, DOE s-a angajat să acopere toate costurile implicate de repatrierea combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit în Federația Rusă, depozitarea tehnologică temporară pentru 20 de ani și reprocesarea acestuia pe teritoriul Federației Ruse.

În urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit în Federația Rusă rezultă deșeuri înalt radioactive care aparțin României. Împreună cu Federația Rusă, România a decis, prin Acordul semnat la București la 19 februarie 2009, că deșeurile radioactive menționate vor fi depozitate definitiv pe teritoriul Federației Ruse.

Aceste cheltuieli nu sunt acoperite de finanțarea acordată de DOE, ele trebuind să fie suportate de statul român.

Inițial, costurile aferente depozitării definitive a deșeurilor radioactive pe teritoriul Federației Ruse, potrivit analizei efectuate de partea rusă în mai 2008, și comunicate de CNCAN, se ridicau la suma de 3,4 milioane USD. Ulterior, CNCAN a comunicat că, în urma negocierilor pe care le-a purtat cu partea rusă costurile aferente depozitării finale, aprobate în ianuarie 2009 de către Corporația de Stat pentru Energie Atomică din Federația Rusă-„Rosatom”, sunt de 719,310 USD. Aceste costuri sunt menționate și în Contractul de export, negociat și semnat de CNCAN și partea rusă.

Rosatom a solicitat ca, în momentul în care fondurile necesare au fost aprobate, să se emită o scrisoare de garanție către Rosatom prin care să se precizeze că fondurile aferente depozitării finale a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării sunt prevăzute în buget.

Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare a solicitat Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară IFIN – HH ca, în temeiul Legii nr. 111/1996, republicată, să achite din fondurile alocate institutului pentru reactorul nuclear de cercetare VVRS, suma de 719,310 USD.

Este necesar a se crea baza legală pentru plata de către IFIN-HH a sumei de 719,310 USD, în care sens a fost elaborat prezentul proiect de Hotărâre a Guvernului.

3. Alte informații

SUA și Federația Rusă au lansat inițiativa pentru reducerea globală a amenințării („Global Threat Reduction Initiative”). Este de subliniat faptul că activitatea de repatriere a combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit este o componentă a Inițiativei Globale de Reducere a Amenințărilor, precum și a Inițiativei Globale de Combatere a Terorismului, România susținând și fiind implicată în mod activ în activitățile celor două Inițiative menționate.

Prin acțiunile întreprinse de țara noastră pe plan național și prin implicarea acesteia la nivel internațional, România este puternic determinată în ceea ce privește sprijinul pentru eforturile în vederea reducerii amenințărilor.

III.1. Impactul macroeconomic al proiectului de act normativ

Prezentul proiect de act normativ nu are impact macroeconomic.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul proiect de act normativ nu are impact asupra mediului de afaceri.

3. Impactul social

Adoptarea deciziei în sensul depozitării definitive în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit are un impact social pozitiv.

La solicitarea Directoratului General Energie și Transport, din Cadrul Comisiei Europene, în perioada februarie – martie 2008 a fost realizat un sondaj de opinie publicat la data de 3 iulie 2008 – *Eurobarometrul 2008*, privind atitudinea statelor membre UE față de domeniul nuclear și în special față de deșeurile radioactive. Potrivit acestui sondaj, România este unul din Statele Membre ale UE care dețin centrale nucleare, dar unde nivelul de susținere al domeniului nuclear se află sub media celor 27 de state membre, 31% din populația României fiind împotriva domeniului nuclear, iar 27% sunt cei care nu au nici un punct de vedere asupra acestuia. De asemenea, la nivel european există două elemente care îi îngrijorează pe cetățenii UE, și anume: posibilul impact asupra mediului și sănătății umane pe care îl pot crea deșeurile radioactive (51%) și riscurile scurgerilor de radiații sau materiale radioactive (30%).

Din aceste considerente, luarea deciziei în sensul depozitării definitive în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit are un impact pozitiv asupra populației.

4. Impactul asupra mediului

În situația adoptării acestui proiect de act normativ impactul asupra mediului este pozitiv, deoarece s-ar reduce riscurile emisiilor de radiații, ale accidentelor și/sau incidentelor, ale contaminării mediului, care, în timp ar dăuna atât mediului înconjurător, agriculturii, cât și populației și sănătății acesteia.

IV. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Prezentul proiect de act normativ nu are impact financiar asupra bugetului general consolidat, deoarece plata depozitării definitive a deșeurilor radioactive rezultate din procesarea combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit urmează a se face de către IFIN –HH din fondurile alocate institutului pentru Reactorul nuclear de cercetare VVR-S, în baza facturii emise de Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare.

V. Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare

Prezentul proiect de act normativ nu aduce nicio modificare sau completare și nici nu abrogă vreun act normativ în vigoare.

De asemenea, în vederea implementării eficiente a acestui proiect de act normativ, nu este necesar să fie elaborate alte acte normative.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie

La nivelul Uniunii Europene (UE) nu există în momentul de față nici un act comunitar care să interzică statelor membre depozitarea finală a deșeurilor rezultate în urma reprocesării în exteriorul granițelor UE.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente

Prezentul proiect de act normativ nu conține prevederi care ar putea încălca deciziile Curții Europene de Justiție sau alte documente emise de una din instituțiile Uniunii Europene.

4. Evaluarea conformității:

Nu este cazul

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

În anul 1970 România și-a luat angajamentul, prin ratificarea Tratatului privind neproliferarea armelor nucleare, de a utiliza energia nucleară în scopuri exclusiv pașnice.

Având în vedere contextul internațional, Consiliul Guvernatorilor al Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (AIEA) a aprobat, la sesiunea sa din luna martie 2002, Planul de activități pentru prevenirea terorismului nuclear, activități care constau în acordarea de asistență statelor membre atât pentru prevenirea, cât și pentru detectarea și răspunsul în caz de acte teroriste care vizează securitatea și siguranța nucleară.

Pentru atingerea acestui obiectiv AIEA urmărește mai multe direcții, respectiv: înlesnirea inițierii de acte legislative internaționale și sprijinirea statelor membre în vederea aderării la acestea, inițierea de ghiduri și recomandări agreeate de comunitatea internațională, acordarea de asistență tehnică statelor membre constând în misiuni de experți, sesiuni de instruire, furnizare de echipamente, precum și prin sprijinirea schimburilor de informații.

Statele membre ale AIEA au propus ca Planul de activități pentru prevenirea terorismului nuclear să fie finanțat din fonduri extra-bugetare și, în acest context, a fost stabilit Fondul pentru Siguranță Nucleară. Referindu-se la necesitatea constituirii acestui fond, Mohamed ElBaradei, directorul general al AIEA, a afirmat că există o vulnerabilitate generală în fața amenințărilor teroriste deoarece statele utilizează materiale nucleare și radioactive care pot fi ușor transportate peste graniță.

Contribuția la Fondul pentru Siguranță Nucleară constă atât în contribuție financiară cât și în furnizare de servicii și materiale. Printre principalii donatori se numără SUA, prin Nuclear Threat Initiative, Canada, Marea Britanie, Olanda, Japonia, Franța.

România s-a alăturat eforturilor generale și a contribuit la acest fond începând cu anul 2003 prin organizarea, în cooperare cu AIEA, a unui curs regional pilot pentru prevenirea și combaterea terorismului nuclear. Cursul a reunit participanți din Bosnia, Bulgaria, Macedonia, Polonia, Serbia și Muntenegru, Slovacia, Slovenia, Ungaria, inclusiv România, și continuând cu plata unor contribuții în valoare de 100.000 lei la Fondul pentru Siguranță Nucleară al AIEA.

Totodată, la data de 19 februarie 2009, s-a semnat Acordul între Guvernul României și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea pentru transferul combustibilului nuclear uzat provenit de la un reactor de cercetare în Federația Rusă, prin care părțile s-au angajat ca niciun produs care rezultă în urma

reprocesării, incluzând uraniu regenerat, plutiniu și deșeuri radioactive, să nu se întoarcă în România.

VI. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Pe parcursul procesului de elaborare a prezentului act normativ au avut loc consultări între Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” IFIN-HH cu CNCAN.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Pe parcursul procesului de elaborare a prezentului act normativ au avut loc consultări între Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” cu CNCAN datorită atribuțiilor conferite prin Lege, pe care le are fiecare din instituțiile enunțate.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Prezentul proiect de act normativ nu privește activitățile autorităților administrației publice locale.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Prezentul proiect de act normativ nu se referă la domeniile de activitate aflate în coordonarea consiliilor interministeriale permanente.

5. Informații privind avizarea de către:

- Consiliul Legislativ
- Consiliul Suprem de Apărare a Țării

- **Consiliul Economic și Social**
- **Consiliul Concurenței**
- **Curtea de Conturi**

Prezentul proiect de act normativ urmează a fi supus avizării Consiliului Legislativ la finalizarea procedurii de avizare.

VII. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Prezentul proiect de act normativ este publicat pe pagina de internet a Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, respectând prevederile legale în vigoare cu privire la transparența decizională și accesul la informațiile de interes public.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

VIII. Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Proiectul de act normativ va fi pus în aplicare fără să fie nevoie de înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor deja existente.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de hotărâre a Guvernului privind alocarea fondurilor pentru depozitarea definitivă în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit provenit de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”-IFIN-HH pe care îl supunem Guvernului spre adoptare.

Ecaterina ANDRONESCU

Ministrul Educației, Cercetării și Inovării

Gheorghe POGEA

Ministrul Finanțelor Publice

Cătălin Marian PREDOIU

Ministrul Justiției
și Libertăților Cetățenești

HOTĂRÂRE

privind alocarea fondurilor pentru depozitarea definitivă în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit provenit de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”-IFIN-HH

În temeiul art. 108 din Constituție, al Hotărârii de Guvern nr. 664/2009, pentru aprobarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea pentru transferul combustibilului nuclear iradiat de la un reactor de cercetare în Federația Rusă, semnat la București la 19 februarie 2009, și al art. 26 din Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre:

Articol unic – Se aproba plata sumei de 719.310 USD din fondurile alocate Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară – Horia Hulubei pentru Reactorul nuclear de cercetare VVR-S, aferente depozitării definitive în Federația Rusă a deșeurilor radioactive rezultate în urma reprocesării combustibilului nuclear uzat înalt îmbogățit provenit de la reactorul nuclear de cercetare VVR-S din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”-IFIN-HH.

PRIM – MINISTRU

Emil BOC